

ליקוטי מוהר"ן בפרשה - 218

תצוה - זכור היתשפיה / מאת הרד"ג אליהו עטיה שליט"א

לקבלת השיעור במייל:
6537488@gmail.com

ליקוטי מוהר"ן תורה ד' פורים - דורמיטא

פרשת תצוה לא נזכר שמו של משה / מדוע לא נזכר שמו כבר בפרשה קודם חטא העגל / איש' חכם' וכפרנה' - סופי תיבות 'משה' / רק צדיק עניו יכול לכפר עוונות / בזמן גלות בבל היה בחינת 'דורמיטא' / 'נסירה' / הדורמיטא והנסירה בזמן נס פורים / אחשוורוש מנע את בנין בית המקדש / כיצד המן משכנע את אחשוורוש לגזור על ישראל / "יִשְׁנוּ עִם אֱחָד - יִשְׁנוּ לוֹ מַעֲמוֹ" הדורמיטא בשואה / לא ינום ולא יישן שומר ישראל / טעם נפלא למה לא נזכר שם ה' במגילה / עיקר מלחמת המן נגד מרדכי / מה השמחה של המן שנפל הגורל בירח שנפטר בו משה / המן יונק מ'נחש הקדמוני' שזו ע"ז חזקה מפעור / המן עשה גורל לבדוק אם משה יוכל לבטל את הע"ז שלו / למרדכי יש לו את הכח גם כנגד העבודה זרה של המן / מרדכי משיג גם את השער החמשים / "עַתְּ רָצוֹן" - רעואו דרעוין / "נִפּוּל תְּפוּל לְפָנָיו" / מרדכי - הצדיק שמחול עוונות ישראל / ביאור עצת דרש / מעשה הבעל שם טוב והכומר / הכומר הזקן שלא ראה קרי / במידת ענוה מכניעים 'המן עמלק' / ע"י שתיית היין בפורים באים ל'מוחין דגדלות' - יראת הרוממות / 'תְּמַרְא וְיִרְחַנְי פִּקְחִין' / עוד יין עוד תיקון הברית / היין מביא לידי ענוה / זהירות מההשתכרות הרעה / 'סעודת פורים שאכלה בלילה לא יצא ידי חובתו' / בין מגילה למגילה / התבודדות בין מגילה למגילה / כל הפושט יד נותנים לו - גם כשמתפלל / להתפלל על הבריות / להתפלל על פרנסה / לבקש על פרנסה לעבודת ה' שלא תהיה תפילה רעה / תקון לתפילות רעות - הכנסת אורח / תפילה על 'שלום בית' / להתפלל על התמדה, הבנה, וזיכרון בתורה / 'רכוז' אלויות 'זכור' / להתפלל על קדושה בעינים וכו' / תפילה על הבנים - סיכום/

השיעור לרפואה שלימה של שרון בן נעימה נעמי יאל נא רפא נא לוי ולעילוי נשמת אולגה (חולה) בת סימי ומאיר זכרונה לברכה

פרשת תצוה לא נזכר שמו של משה

א. פרשת תצוה פותחת בפסוק (שמות כו, ב): "וְאָתָה תִּצְוֶה אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל" וגו', ידוע שבפרשה זו לא נזכר שמו של משה רבינו ע"ה. וכן בשבוע שאחרי 'תצוה' קוראים את 'מגילת אסתר', ובמגילה לא נזכר שמו של הקב"ה. רק במילת 'המלך' נרמז שמו של הקב"ה, אבל לא כתוב את שמו של הקב"ה בפירוש במגילה. ולמה לא נזכר שמו של משה בפרשת תצוה? מובא בזוהר (פרשת פנחס דף רמד:) על שאמר (שמות לב, לב) "וְאִם אֵין מְחַנֵּי נָא מְסַפְּרֵךְ אֲשֶׁר כְּתָבְתָּ", ונתקיים ענין זה בפרשת תצוה, והדיבור של הצדיק אפילו על תנאי מתקיים.

מדוע לא נזכר שמו כבר בפרשה קודם חטא העגל

ב. אבל קשה, שהרי ענין חטא העגל נכתב רק בפרשת 'כי תשא', ורק שם אמר משה "מְחַנֵּי נָא מְסַפְּרֵךְ אֲשֶׁר כְּתָבְתָּ", ולמה נמחה שמו של משה כבר בפרשה הקודמת תצוה? והתשובה: היות שמשה רבינו ע"ה נפטר בשבוע זה, ובו תחול ההילולא של משה רבינו ביום ז' באדר, ולכן בשבוע שבו יחול יום הפטירה של משה רבינו גם נעשה העלם שמו, כי יש בענין הזה מעלה גדולה למשה רבינו, כמו שנבאר.

איש' חכם' וכפרנה' - סופי תיבות 'משה'

ג. רבינו אומר בליקוטי מוהר"ן (תורה ד') שבאמירת משה לקב"ה: "וְאִם אֵין מְחַנֵּי נָא מְסַפְּרֵךְ אֲשֶׁר כְּתָבְתָּ", אין הכוונה שמשה מטיל אולטימטום כלפי מעלה כביכול, שאם אתה לא מוחל לעם ישראל - תמחה אותי מספרך, אלא משה פעל בזה בדרך נפלאה לעשות כפרה לעם ישראל. כי צדיק הדור יכול לכפר על העוונות כמו שכתוב (משלי טו, יד): "חַמַּת מֶלֶךְ מְלֹאכֵי מוֹת וְאִישׁ חָקֵם יְכַפְּרָנָה" - המילים: איש' חכם' וכפרנה' - סופי תיבות 'משה'. וא"כ תמה משה מה הסיבה שאינו לא יכול לכפר על עוון העגל?

רק צדיק עניו יכול לכפר עוונות

ד. אלא מסביר רבינו, שלכלל הזה יש תנאי, כתוב (מיכה ג, יח): "נִשְׂא עֶזְרָן וְעֶבֶר עַל פִּשְׁעֵי לְשָׂאֲרֵי נַחֲלָתוֹ" - למי הקב"ה נושא עוון? 'למי שמישים עצמו כשיריים' (ראש השנה יז). כלומר, איזה צדיק יש לו את הכח לכפר על העוונות? רק צדיק שהוא עניו בתכלית הענוה. ואומר משה, שכנראה הסיבה שאינו יכול למחול להם על העוון שלהם, הוא משום שחסר אצלו בשלמות הענוה. וזה כנראה משום שנזכר שמי בתורה הרבה פעמים, ובדרך שבח וכבוד, ולכן כנראה חסר לי בענוה. והעצה לזה, שימחה שמי מהתורה, ואז אוכל לבוא לשלמות הענוה ולכפר לעם ישראל. נמצא, שבאמת זה שנמחה שמו של משה מפרשת תצוה, הוא שבח גדול למשה רבינו על ענוותנותו הגדולה, שקיבל על עצמו זאת כדי לכפר את עוון העגל.

בזמן גלות בבל היה בחינת 'דורמיטא'

ה. אבל עדיין יש להבין, מה הטעם שלא נזכר שמו של הקב"ה במגילת אסתר, מילא אצל משה רבינו הוא רצה להוסיף יותר ענוה להיות בבחינת: "וְאִישׁ חָקֵם יְכַפְּרָנָה" - אבל מה טעם העלמת שמו של הקב"ה ממגילת אסתר? וכדי ליישב זאת נקדים את דברי האר"י ז"ל (שער הכוונות דרושי פורים דרוש א') שמבאר את הסיבה לצרה הגדולה והגזירה הקשה שגזר המן הרשע על עם ישראל בימי מרדכי ואסתר.

מסביר האר"י ז"ל, שזמן הגלות הוא זמן של הסתלקות המוחין - 'דורמיטא' - היינו שינה, ובפרט בסוף הגלות, שאז יש את החשכות הכי גדולה. כמו שכתוב (תהלים כב, א): "לְמַנְצָחַ עַל אֵילַת הַשֶּׁחֶר" - הזמן של קודם עלות השחר לפני שמתחיל היום. ובזמן הזה של סוף הלילה יש את החושך הכי גדול, ואז מתוך החושך - עולה השחר ומתחיל להאיר.

'נסירה'

ו. כתוב בגמ' בברכות (דף סא.) שאדם וחוה נבראו בגוף אחד 'דו פרצופין' - הם היו מחוברים גב אל גב, וכדי שיוכלו להעמיד תולדות היה צריך לנסר ולהפריד אותם לשניים, וכתוב (בראשית ב, כא): "וַיִּפֶּל ה' אֱלֹהִים תְּרִדְמָה עַל הָאָדָם וַיִּשְׁן וַיִּקַּח אֶחָת מִצֵּלְעָתָיו וַיִּסְגֶּר בָּשָׂר תַּחְתָּנָה", הקב"ה כביכול עשה ניתוח לאדם הראשון, וזה נקרא בלשון הקבלה 'נסירה'. ידוע בכוונות האר"י ז"ל שענין ה'נסירה' הזה נעשה כל הזמן בתפילות, כי בזמן התפילה נעשית הנסירה הזאת, וכך מעמידים את זעיר אנפין ואת נוקביה, שהם שני פרצופים ידועים בקבלה. ואלו גם הכוונות של השופר בר"ה, אבל גם בתפילה בברכת אבות נעשה הענין של הנסירה.

הדורמיטא והנסירה בזמן נס פורים

ז. הסיפור של נס פורים היה בסוף הגלות של בית ראשון, והיה צריך אז לבנות את בית המקדש. בזמן הגלות נקרא היחוד בפרצופים העליונים בלשון הקבלה 'יחוד אחר באחר', כלומר ששני הפרצופים זעיר אנפין ונוקביה, נמצאים כביכול מחוברים בגב משותף, ולכן צריך לעשות נסירה, כדי להביא אותם ליחוד 'פנים בפנים' - כדי שיבנה בית המקדש. אבל כדי לעשות 'נסירה'

יותר גילוי פנים ונסים גלויים ונפלאים מלמעלה, אבל עדיין לא לגמרי, כי עדיין לא נבנה בית המקדש השלישי.

לא ינום ולא יישן שומר ישראל

יב. וממשיך המדרש (שם): אָמַר לוֹ הַקב"ה (להמין): אֲנִי אֵין לְפָנַי שְׁנָה, הֵהוּא דְכְתִיב (תהלים קכא, ד): "הִנֵּה לֹא יָנוּם וְלֹא יִישָׁן שׁוֹמֵר יִשְׂרָאֵל", וְאֵתָהּ (המין) אָמַרְתָּ יֵשׁ לְפָנַי שְׁנָה, חֲזִיף שְׁמַתוּף שְׁנָה אֲנִי מִתְעוֹרֵר עַל אוֹתוֹ הָאִישׁ וּמֵאֲבָדוֹ מִן הָעוֹלָם, הֵהוּא דְכְתִיב (תהלים עח, טו-טז): "וַיִּקְרַע בְּיָשׁוּן אֲדָנָי - וַיִּף צְרִי וְאָחוֹר", ע"כ. פי', שגם בזמן הדורמיטא אני מתעורר כדי להשיג על עם ישראל. וזהו שכתוב בפסוק (אסתר ה, א): "בְּלֵילָהּ הַהוּא נִדְרָה שְׁנַת הַמֶּלֶךְ וְגו'". ודורשת הגמרא (מגילה טו): "נִדְרָה שְׁנַת מְלָכוֹ שֶׁל עוֹלָם". כלומר, שכביכול הקיץ הקב"ה מהשינה וה'דורמיטא' כדכתיב "וַיִּקְרַע בְּיָשׁוּן אֲדָנָי - וַיִּף צְרִי וְאָחוֹר" כדי להושיע את ישראל, ונהפוך הוא וכו', ונעשה נס לישראל.

וסוד נורא זה גם נרמז בפרי עץ חיים (שער הפורים פרק ה'), כי שם נוסף בסוגרים וכתוב עוד, וז"ל: וזהו (אסתר ה, א) "בְּלֵילָהּ הַהוּא נִדְרָה שְׁנַת הַמֶּלֶךְ וַיִּאֲמַר לְהִבִּיא אֶת סֵפֶר הַזְכָּרֹת" (ודרשו בנמ' במגילה דף טו): "נִדְרָה שְׁנַת מְלָכוֹ שֶׁל עוֹלָם" - כי חזרו המוחין בו, ונתעוררו ונראה לומר שזה נרמז ב"לְהִבִּיא אֶת סֵפֶר הַזְכָּרֹת" - שהוא בחינת מוחין. וזה סוד ונהפוך הוא - דהיינו שנהפך, 'הוא' - ע"י אמא הנקראת 'הוא', ונתלבנו ונתמתקו דינו, עכ"ל.

טעם נפלא למה לא חכר שם ה' במגילה

יג. ועתה אחר כל זה נאמר תירוץ חדש למה לא נזכר שמו של הקב"ה במגילה? כי כשרוצים להעיר ולהקין מישחו מהשינה, קוראים לו בשמו. ולכן אסתר אומרת, אנחנו עדיין בסוף זמן הגלות ועתה הוא זמן הנסירה כדי להעמיד את הפרצופים העליונים בבחינת 'פנים בפנים' כדי שיבנה בית המקדש, רק שצריך בשביל זה קודם שתהיה 'דורמיטא' - שינה. ולכן אין לנו לכתוב את שם ה' במגילה, כדי כביכול לא להקין את השינה של הבחינה של הפרצופים העליונים ששייכים בשינה באותו זמן של גלות בבל, על ידי קריאת שם ה' - בנס הזה של המגילה, שמדבר בפירוש על הזמן הזה של הדורמיטא, ולכן העלימו את שם ה' מן המגילה ורק נרמז ברמז בשם 'המלך'.

עיקר מלחמת המן נגד מרדכי

יד. ונחזור עוד לדברי האריז"ל (בשער הכוונות שם), וז"ל: וְכִרְאוֹת הַמֶּן אֶת מְרַדְכֵי שְׁעַל יְדוֹ הֵיטָה הָאָרֶה וְהַשְּׁגָחָה עַל יִשְׂרָאֵל בְּזִמְנָה הַהוּא, נִתְעַצֵּץ עִם זֶרֶשׁ אֲשֶׁתוֹ וְשִׁס"ה יוֹעֲצָיו וְכו', וְאָמַר רַבּוֹ (אסתר רבא ט, ב) כִּי זֶרֶשׁ אֲשֶׁתוֹ הֵיטָה מְכַשְׁפָּה גְדוֹלָה וְעֲצָתָה שְׁקוּלָה מִכָּל שִׁס"ה יוֹעֲצָיו, וְעֲלָתָה עֲצָתָם לְהַרְגֵּם אֶת מְרַדְכֵי וְלְתַלּוֹתוֹ עַל הָעֵץ וְכו'. וְאִם חָס וְשָׁלוֹם בָּכָה יַעֲלֶה, יוֹכַל אַחַר כֵּן לְאַבֵּד אֶת שׁוֹנְאֵיהֶם שֶׁל יִשְׂרָאֵל וְאֵין ה' יִתְבָּרֵךְ בְּרַחֲמָיו הָאֵיר הָאֶרֶת נִקְבָּא הָעֲלִיּוֹנָה - וְהִיא גְדֹלַת מְרַדְכֵי וְאֲסֶתֶר, וְעַל יָדָם נוֹשְׁעוּ יִשְׂרָאֵל מִן הַצָּרָה הַגְּדוֹלָה הַהִיא וְכו', עכ"ל.

אומר האריז"ל, שבאמת גם בזמן השינה יש הארה מהשכינה (נוקבא) אל הצדיקים, והמן בירר וגילה שההארה זו נמצאת אצל מרדכי, ולכן כל המלחמה של המן היא כנגד מרדכי. אמנם המן

צריך להפיל שינה על פרצוף זעיר אנפין - שזו בחינת ה'דורמיטא', ואז כביכול יש שינה לפניו, ואז זה זמן הכי מסוכן לעם ישראל.

אחשוורוש מנע את בנין בית המקדש

ת. אחשוורוש נלחם מאוד שלא יבנה בית המקדש, אחשוורוש אומר לאסתר (אסתר ה, ג): "מָה שְׂאֵלְתָךְ וַיִּנְתְּנִי לָךְ וּמָה בִקְשָׁתָךְ עַד חֲצֵי הַמְּלָכוּת וְתַעֲשֵׂה", ודרשו בגמ' (מגילה טו):, עד חצי המלכות ולא בקשה שהיא נגד המלכות שלי. ומה הדבר שנוגד את מלכותו של אחשוורוש? זה בית המקדש. כתוב בפסוק (עזרא ד, ה) "וּבְמַלְכוּת אַחְשֵׁרוּשׁ בְּתַחֲלִילַת מְלָכוּתוֹ כָּתְבוּ שְׁטָנָה עַל יִשְׁבֵי יְהוּדָה וִירוּשָׁלַם" - וחז"ל דורשים (במגילה יא.) שאחשוורוש החריב (לא נתן לבנות) ורצה להחריב את בית המקדש (ראה אסתר רבה פתיחה ח'). ומי זה שכתב שטנה על יושבי ירושלים? להמן היה בן בשם שמשי, שהיה ממונה על מחוז ירושלים, והם כתבו שטנה על יושבי ירושלים, שהלשינו שרוצים לבנות את בית המקדש כדי למרוד במלכות, ואחשוורוש שלח שליחים לירושלים כדי להפסיק את בניית בית המקדש.

כיצד המן משכנע את אחשוורוש לגזור על ישראל

ט. ולכן כשבא המן ואומר לאחשוורוש שעכשיו זה זמן שהולך להיות ייחוד 'פנים בפנים' - ויבנה בית המקדש ותתבטל המלכות שלך, אחשוורוש לקח את הדברים ברצינות, והתמלא חימה על ישראל והסכים לגזירת המן. רק שפחד אחשוורוש עדיין מהקב"ה שלא יעניש אותה כמו שהעניש את כל הרשעים. ועל זה עונה לו המן שהקב"ה כביכול עכשיו בזמן של 'דורמיטא' - כלומר שהוא בבחינת שינה, ולכן דוקא עכשיו זה הזמן שאפשר לפעול ולגזור גזירות קשות כנגד עם ישראל. כך מסביר האריז"ל (בדרוש א' דפורים), את הדיבורים שהיו בין המן לאחשוורוש.

"ישנו עם אחד" - ישנו לו מעמו

י. מובא במדרש (אסתר רבה פרשה ז, יב) על הפסוק (אסתר ג, ח) "וַיִּאֲמַר הֶמֶן לְמֶלֶךְ אַחְשֵׁרוּשׁ יִשְׁנֵנו עִם אֶחָד", וז"ל: אוֹתוֹ שְׁנָאֲמַר בּוֹ (דברים ו, ד): "ה' אֶחָד" - יִשְׁנֵנו לּוֹ מַעֲמֵנו וְכו'. המן אומר לאחשוורוש, יש לנו חלון הזדמנויות קצר מאוד עד שישתיימו לגמרי השבעים שנה של גלות בבל, ואז יבנה בית המקדש - ותיבטל המלכות שלך, לכן בוא נתפוס את הזמן של סוף הגלות, שזה הזמן של חושך גדול, כשיש בחינת שינה ו'דורמיטא', ועם ישראל בבחינת 'הסתר פנים', כמובא בגמרא חולין (דף קלט:) אסתר מן התורה מניין? שנאמר (דברים לא, יח): "וַיִּאֲמַר ה' אֶתְּיָר פְּנֵי בָּיִם הֵהוּא", ויש לנו זמן קצר שבו אנחנו יכולים לגזור גזירה על עם ישראל ולהצליח.

הדורמיטא בשואה

יא. ונראה שגם בשואה האיומה, היה את הבחינה של הסתר פנים של 'דורמיטא', שזה בחינת הנסירה כדי להכין את היחוד של 'פנים בפנים', שיהיה בעזרת ה' בזמן בנין בית המקדש בקרוב. רק שלא זכינו שיהיה כמו בזמן מרדכי ואסתר שלא נפל מעם ישראל אף אחד באותה 'דורמיטא', כי בשואה נרצחו עשרה פעמים ששים ריבוא מישראל, ה' ינקום דם עבדיו השפוך במהרה בימינו, ובמהרה תושע יהודה, ותהיה תשועתנו לנצח, בבנין בית המקדש אמן ואמן. וברוך השם שיש עכשיו זמן של התעוררות, ורואים שיש

ית. ואומר רבינו: פי חשב פי כפר מת משה המבטל פח העבודת אלילים, ואין עוד מי שייכל לבטל פח העבודת אלילים, אבל מרדכי ואסתר היה להם פח לבטל העבודת אלילים של המן, עכ"ל. ומשמע מלשון רבינו, שיתכן שהמן צדק בנקודה הזאת כלפי משה רבינו, אבל מרדכי ואסתר היה להם פח לבטל העבודת אלילים של המן. כלומר, אפילו אם משה רבינו בעצמו לא מבטל את המסן אבל היאיתפשותא דמשה' שהיתה למרדכי, יש לה את הכוח אפילו נגד הקליפה של העבודה זרה של המן, ואת זה לא ידע המן.

מרדכי משיג גם את השער החמשים

יט. וזה הביאור בגמ' שהמן שמח שנפל לו הגורל ביום שנפטר בו משה, אבל הוא לא ידע שזה גם יום הלידה של משה, כלומר, שאז נולד 'איתפשותא דמשה שבכל דור ודור' – שזה מרדכי, שיש לו כוח גם נגד המן, מה שאפילו לכאורה גם משה לא יכול. מרדכי יונק מהלידה של משה רבינו, שזה הבחינה של שער החמשים שבקדושה. וכמו שביארנו כמה פעמים שמשה רבינו לא השיג בחייו את שער החמשים של הקדושה, כמבואר בגמ' בראש השנה (דף כא:) שמשה זכה רק למ"ט שערי בינה. אבל ביום פטירתו הוא הגיע לשער החמשים, וממילא ענין היאיתפשותא דמשה בכל דור ודור – שזה אחרי יום פטירת משה, היא כבר משיגה את המדרגה של שער החמשים.

"עת רצון" – רעוא דרעוון

כ. רבינו אומר בליקוטי מוהר"ן (תורת ד' אות ט) שמשה רבינו הסתלק בזמן מנחה של שבת דרעוון דרעוון' שהוא בבחינת (תהלים סט, יד): "עת רצון" – שהיא מכניעה את כל הדינים שבעולם. כי בעת רצון נמשכים הרחמים מעתיקא סתימאה' שזה רצון שברצונות, אבל בשאר הזמן נמשך מפרצופים נמוכים יותר, ששם יש רחמים עם תערובת של דין (ע' ליקוטי מוהר"ן תורה ק"ה). אבל בכח פטירת משה שהיא "עת רצון" – בזה מכניע מרדכי את המן לגמרי, כי שם אין שום תערובת דין.

"נפול תפול לפניו"

כא. וכשהמן נופל כתוב במגילה (אסתר ג, י): וינספר המן לזרש אשתו ולכל אהביו .. ויאמרו לו חכמיו וזרש אשתו אם מזרע היהודים מרדכי אשר החלות לנפל לפניו לא תוכל לו כי נפול תפול לפניו. לפי הפשט הפשוט, כך דרכם של הרשעים, כשרואים שאחד מהם נופל, הם מתלוצצים עליו ואומרים לו: "נפול תפול לפניו". אבל בעומק הם נתנו להמן עצה טובה, ואמרו לו: תשמע, אם מזרע היהודים מרדכי, ורואים שמרדכי כל כך מצליח נגדך, ולמרות שעשינו עץ של חמשים אמה, שזה בחינת: חמשים שערי טומאה, עדיין מרדכי מצליח נגדך, אז אין שום ברירה אלא שתנהג בדרך שלו – "נפול תפול לפניו", היינו שתנהג גם אתה בדרך של ענוה כמו הענוה של מרדכי ובה תוכל להינצל ממנו.

מרדכי – הצדיק שמוחל עוונות ישראל

כב. ונבאר כאן ענין עמוק: זרש מסבירה להמן שהכוח של מרדכי נגדו, זה בגלל שיש למרדכי ענווה גדולה כזאת (מ"כה ז, ח) "ועבר על פשע לשאירת" – 'למי שמשים עצמו פשירים', ולכן מרדכי

ביקש ולהרוג את כולם – בגלל שהיה מבווה בעיניו להרוג רק את מרדכי, אבל העיקר אצלו היה להרוג את מרדכי. והיתה עצת זרש, כמו שכתוב (אסתר ה, יד): "ותאמר לו זרש אשתו וכל אהביו יעשו עץ גבה חמשים אמה ובבקר אמר למלך ויתלו את מרדכי עליו", כלומר, שהעיקר זה להרוג את מרדכי, מפני שבאותו הדור ההארה של השכינה היתה אצל מרדכי שהוא צדיק הדור.

מה השמחה של המן שנפל הגורל בירח שנפטר בו משה

טו. כתוב בגמ' (מגילה ג:) על הפסוק (אסתר ג, ז) "הפיל פור הגורל לפני המן מיום ליום ומחדש לחדש שנים עשר הוא חדש אדר", ובשנפל הגורל על חודש אדר שמח המן שמחה גדולה, מפני שזהו ירח שנפטר בו משה. רבינו מסביר בליקוטי מוהר"ן (תורה י' אות ח) וז"ל: המן בחינת העבודת אלילים, כמאמר חכמינו זכרונם לברכה: שעשה עצמו עבודת אלילים (מגילה י), ובשביל זה (אסתר ג, ז) "הפיל פור הגורל" בחדש שמת בו משה (שם יג:), כי משה הוא מבטל העבודה זרה, ובשביל זה נקבר מול בית פעור, כדי לבטל העבודה זרה שבפעור, כמו שדרשו רבותינו ז"ל (סוטה יד. ועיי' שבתוס'). כי 'משה' גימטריא 'חרון אף' (כמובא במגלה עמוקות ואתחנן אופן קל"ז), כי הוא מבטל חרון אף של העבודה זרה וכו'. ועל פן הפיל פור בירח שמת בו משה, פי חשב פי כפר מת משה המבטל פח העבודת אלילים, ואין עוד מי שייכל לבטל פח העבודת אלילים של המן, עכ"ל.

המן יונק מ'נחש הקדמוני' שזו ע"ז חזקה מפעור

טז. המן ידע שמשה רבינו יכול לבטל את העבודה זרה גם בחייו וגם במותו, שהרי בשביל זה הוא נקבר מול בית פעור, רק שהמן בגאוותו חשב שהעבודה זרה שלו היא יותר קשה אפילו מעבודה זרה של פעור – שאותה מבטל משה, שכל פעם שפעור' פוער את פיו לבלוע את ישראל, משה קם כנגדו להכניעו. אבל המן סבר שהוא גדול עוד יותר מעבודה זרה של בית פעור, דהנה רבינו בליקוטי מוהר"ן (תניינא תורה ח' אות ג), כתב וז"ל: עמלק יונק מבחינת הדעת, בבחינת (במדבר כד, כ) "ראשית גוים עמלק" – שזה בחינת (בראשית ג, א) "והנחש היה ערום" וכו', ע"ש. פי סבר המן שהיות שהוא בא מעמלק שהוא בחינת "ראשית גוים עמלק", ויש לו יניקה מ'נחש הקדמוני' שהחטיא את אדם הראשון, לכן כוחו גדול במאוד מאוד הרבה יותר מעבודה זרה של בעל פעור, ואף שמשה רבינו מכניע את בעל פעור, אותו לא יוכל להכניע.

המן עשה גורל לבדוק אם משה יוכל לבטל את הע"ז שלו

יז. ובשביל זה עשה המן גורל כדי לבדוק האם באמת זה כך, כלומר האם כח העבודה זרה שלו היונקת מ'נחש הקדמוני' היא גדולה מ'בעל פעור', כלומר, האם משה רבינו יש לו כוח חזק להכניע גם את העבודה הזרה שלי, או שרק את העבודה זרה של 'פעור' הוא יכול להכניע, אבל לא אותי, וזה היה הספק של המן. ולכן ברגע שנפל לו הגורל בחודש שמת בו משה, זה היה בשבילו סימן שאת העבודה זרה שלו – היינו את המן עצמו – שעשה את עצמו עבודה זרה, משה רבינו כביכול לא יכול להכניע.

למרדכי יש לו את הנח גם כנגד העבודה זרה של המן

שם טוב הרבה בזה ושכנע את הכמר, כי על כל פנים לעת זקנתו יקום מצוה פריה ורביה ומחל על כמרתו. ואמר הכמר כי לשא אשה נחותת דרגא – אינו לפי כבודו, וממשפחה הגונה לא תתרחצ האשה שיקחנה בגילו המפלג. ואמר הבעל שם טוב כי הנה לשר פלוני יש בת יפת תאר, אשר בודאי יתרחצ לתתה לו לאשה, והרבה לדבר עמו עד שנתרחצ. ונכנס יפיה בלבו, עד שמרב תאנתו ראה קרי. ומיד הלך הבעל שם טוב לבית המדרש והתחיל להתפלל 'כל נדרי'. ואחר תפלת ערבית במוצאי יום הכפורים באו אנשי סגלתו אליו, וספר להם המאדע: כי היה קטרוג גדול עד שלא היה באפשרי שיעלו התפלות למעלה, מפני שזה הכמר הוא זקן ולא ראה קרי מעולם, אשר לכן הכרח לדבר עמו עד שראה קרי. ושאלו מהבעל שם טוב מהיכן ידע שנקרי (שראה הכמר קרי), ואמר כי מיד לא היה אפשר לו לעמד אצלו (מרב טמאת הכמר). ובעזרת השם נסתתמו פיות המקטרגים.

למדנו מהמעשה הזה שאם הרשע מתנהג בהנהגה של צדיק, זה דבר הכי מסוכן וזו היתה העצה של זרש, 'נפול תפול לפניו' – היינו שתנהג גם אתה בדרך של ענוה, כי אם למרדכי יש ענוה ושפלות, והוא צדיק בבחינת: 'ועבר על פשע לשארית' – 'למי שמששים עצמו כשירים'. אז גם אתה צריך להתנהג בדבר הזה, רק הנס שלנו שאת זה המן הרשע הגאוותן לא יכל לעשות – להתנהג בענוה.

במידת ענוה מכניעים להמן עמלק

כו. הענין של פורים זה מחיית 'קליפת המן עמלק' – ואם עמלק הוא גאוותן כל כך, הרי שמחייתו על ידי שאנחנו נשתדל לקנות מה שאפשר יותר במידת הענוה. וכבר לימד אותנו ר' נתן בביאור דברי רבינו בתורה ע"ד תניינא שיעכשו כל ההתחלות הם מפורים, א"כ פורים הוא יום מסוגל להתחיל לעבוד על כל מידה טובה. ובפרט במידות הטובות שהם הכנעת 'המן עמלק'.

ע"י שתיית היין בפורים באים ל'מוחין דגדלות' – יראת הרוממות

כו. בפורים מצות היום היא בשתיית יין, וכמו שנפסק בשו"ע (סי' תרצ"ה סי"ב): "תיב איניש לבסומי בפוריא עד דלא ידע בין ארור הקמן לברוך מרדכי", עכ"ל. ומקובל בברסלב שזה כפשוטו, שהיו שותים הרבה יין בסעודת פורים, ואף על פי שכל השנה רבינו הקדוש הזהיר מאוד נגד שתיית היין, אבל בפורים זה להיפך. כי ע"י שתיית היין מקבלים 'מוחין דגדלות', לדעת והשיג את הקב"ה ולזכות ל'יראת הרוממות', כי עיקר היראה – זה לא רק היראה נמוכה יראת העונש (שגם היא נצרכת מאוד), אלא צריך לזכות ליראת הרוממות, וכדי לזכות ל'יראת הרוממות' צריך 'מוחין דגדלות' – לדעת ולהכיר את הקב"ה בגלל שהוא רב ושלט וממלא את כל העולמות, שאלו השגות גדולות.

'חמרא וריחני פקחין'

כת. בגמרא סנהדרין (דף ע. ע.) אמר רבא: "חמרא וריחני פקחין" – היין והבשמים מפקחים את הדעת. גם מרדכי וגם אסתר הם קרויים על שם ריח הבשמים, מרדכי על שם "מר דרור" – מוסק, וכמו שכתב הרמב"ם (עבודה – כלי המקדש א. א.): 'המור – הוא ה'ה' הצרור פתיה שבהדו הידוע לכל שמתבשמים בה בני אדם בכל מקום'.

יכול לכפר על כל העוונות של עם ישראל, וממילא כשאין לעם ישראל עוונות לא תוכל לא על מרדכי ולא על ישראל. כי הנה מבואר בגמ' (מגילה יב.) שבאותו זמן היה קטרוג גדול על עם ישראל, כמו שאמרו רשב"י ותלמידיו: מפני שנהנו מסעודתו של אותו רשע, ומשום שהשתחוו לצלם של נבוכנצאר, ולכן יצאה אותה גזירה של המן.

רק שלכאורה קשה, שאם כן – שהיו לעם ישראל כאלו עוונות חמורים, איך זכינו לנס של פורים? אלא שמרדכי בענוה שלו, היה לו את הכוח כמו שהיה למשה רבינו בחינת: "ואיש חכם וכפרנה", וע"י הענוה שלו, נעשה ענין כפרת העוונות, בבחינת: 'ועבר על פשע לשארית' – 'למי שמששים עצמו כשירים'.

ביאור עצת זרש

כג. ולכן זרש מייעצת להמן עצה 'נפול תפול לפניו' – היינו שתנהג גם אתה בדרך של ענוה, ואז יהיה גם בצד של הסטרא אחרא את הכוח של הענוה, וזה יפגום בקדושה והענוה של מרדכי, וכך תוכל להכניע אותו. אבל המן הרשע לא יכול לקיים את העצה הזאת של 'נפול תפול לפניו' – להכניע את עצמו לפני מרדכי מעצמו, דמה שנכנע הרבה באותו יום לספר את מרדכי ומרדכי יעלה על גבו, ולהוביל את מרדכי ברחובות העיר, היה זה משום גזירת אחשוורוש עליו, אבל לא שהמן נכנע, ונשאר בגאוה שלו, ולכן למרות שבאמת העצה של זרש היתה מאוד חכמה, כי אם באמת המן היה מתנהג בענוה ושפלות בצד של הסטרא אחרא, אז היה קשה מאוד להפיל אותו.

מעשה הבעל שם טוב והכומר

כד. ולהבין את הסוד הזה, שאם הרשעים עושים כמעשיהם של הצדיקים, כמו בעצה הזו לנהוג בענוה, זה גורם קטרוג על הצדיק. נספר מעשה על הבעל שם טוב, כדי להבין ענין זה. המעשה מובא בשבחי הבעל שם טוב השלם (שנת תשע"ז באות רט"ז), ונקרא מעשה בכומר שקן.

מסופר על הבעל שם טוב הקדוש, שפעם היה קטרוג על ישראל, בגלל שהיה איזה כומר אחד, שהצליח לבטל מעצמו את התאוה הכללית של ניאוף לגמרי – ולא ראה קרי מימיו, והוא מאוד עבד על הדבר הזה, שלא תהיה לו שום תאוה, וכיוון שאותו כומר הצליח לבטל מעצמו את התאוה הכללית, זה גרם קטרוג על עם ישראל. ונעתיק את המעשה הנפלא הזה.

הכומר הזקן שלא ראה קרי

כה. בערב יום כפור קדם 'כל נדרי' התאספו כל הקהלה לבית המדרש, ועמד הבעל שם טוב ולא התחיל להתפלל, והיה נפר בו שהוא במבוכה רבה. והתעכבו עד בוש, וגעו כל העם בכבד, כי הבינו הכל שלא דבר ריק הוא ושיש קטרוג במרומים. אחרי זה ראה הבעל שם טוב מהחלון איך שפמר אחד זקן הולך לפני הבית המדרש, ויצא לקראתו והתחיל הבעל שם טוב לדבר עמו ולשאל בשלומו, ונכנס עמו בדברים עד שהלך עמו לביתו. ודבר הבעל שם טוב עמו מדוע אינו נושא אשה, הלא "לא תהו בראה" וכו' (ישעיה מה, יח)? והשיב הכמר כי הגם שבנים דבריה, הנה על פי נמוסיקהם (מצוות דתם) הכמר אינו רשאי לשא אשה. וטען עמו הבעל

"דרושים ואגדות חתם סופר" עמ' רמה): "קבלתי מרבי הרב מענדלי ליליג זצ"ל, שהיה רב בבית המדרש דקהילה קדושה פרנקפורט – דמיין, שקיבל מהגאון בעל 'שב יעקב' זצ"ל, שכל העוסק בתורה (בפורים) בין מגילה דלילה למגילה דיומא, מובטח לו שהוא בן עולם הבא. ויש מליצת לשון יפה: 'בין מגילה למגילה סיימו מסכת מגילה, ה' יזכנו].

נמצא שהזמן שבין מגילה למגילה – דהיינו השעות שבין המגילה בערב למגילה בבוקר – הוא מאוד מסוגל, כי המגילה מגלה את ההסתר וכשקוראים את המגילה בלילה, וחוזרים ושונים אותה ביום, אף שאנחנו כבר יודעים אותה, זה לימוד זכות על עם ישראל.

התבודדות בין מגילה למגילה

לד. חסידי ברסלב היו מתבודדים בזמן המסוגל שבין מגילה למגילה, ומתחזקים בתפילה לבטל את הרע של עמלק, וכל הבקשות ברוחניות ובגשמיות. כמו שכתוב (אסתר ה, ג): "ותוסף אסתר ותדבר לפני המלך ותפל לפני רגליו ותבקש ותתחנן לו".

כל הפושט יד נותנים לו – גם כשמתפלל

לה. נפסק בשולחן ערוך (או"ח תרצה, ג) 'אין מדקדקים במעות פורים אלא כל מי שפושט ידו ליטול נותנים לו'. הקב"ה מקיים את ההלכות של שולחן ערוך, ואם יש הלכה שבפורים לא מדקדקים אחר העניים, אלא כל הפושט יד נותנים לו, כך זה אותו דבר ביננו לבין הקב"ה, ולכן גם כשאנחנו פושטים ידנו בלילה של בין מגילה למגילה בפורים, ומבקשים מה' יתברך בקשות בגשמיות וברוחניות, גם אז יש את הבחינה הזאת של: "כל הפושט יד נותנים לו", ואדם זוכה שנותנים לו כל מה שהוא מבקש. אבל צריך להיות 'פושט יד', לבקש ולהתחנן כמו עני – שמבקש ברחמים ותחנונים.

להתפלל על הבריאות

לו. ראוי מאוד בלילה הקדוש הזה להתפלל גם על הבריאות שבעזרת השם יהיה בריא לעבודתו יתברך, ויזכה להתמיד בבריאות שלו, אנחנו וכל עם ישראל. ידוע בשם הבעל שם טוב הקדוש שאמר: 'חור קטן בגוף – חור גדול בנשמה', כשח"ו הגוף חולה וחלש ומשהו לא בסדר, אי אפשר לעבוד את הקב"ה, וגם אדם טרוד ברפואה של עצמו, ואין לו כוחות, וזה הדבר שהכי מפריע לעבודת השם – כשאדם לא בריא כמו שצריך, ולכן הדבר הראשון שצריך להתפלל עליו, זה על בריאות.

מי שהוא צעיר הוא לא מבין מה זה כשאומרים להתפלל על הבריאות, כי הוא מרגיש – אני בריא והכל טוב, אבל לאט-לאט כשמתבגרים מבינים שזה לא מה שהיה, ואפילו מי שהוא בריא לחלוטין, אבל בכל אופן הוא לא באותם כוחות שהיו לו בגיל 20 ובגיל 30. בגיל ארבעים יש איזו ירידה אצל כל אדם, ולכן כבר הגיע הזמן להתפלל בכוונה על העניין של הבריאות ורפואה שלימה.

להתפלל על פרנסה

לז. גם צריך לבקש על פרנסה ובוזה מתקיים "כל הפושט יד נותנים לו" – כפשוטו, שנותנים לו ממון דקדושה, ונותנים לו עשירות

ואסתר שמה הדסה על שם ההדסים. ואם כן, יש עוד ענין מלבד שתיית היין, להריח בפורים את ריח ההדסים, וגם את המור אם יש לאדם להשיג את זה. ובוזה כששותה יין בפורים וגם מריח בשמים, זוכה ל"חמרא וריחני פקחין" – היין והבשמים מפקחים את הדעת, היינו שיזכה ל'יראת הרומות' בהשגת גדולת ה'.

עוד יין עוד תיקון הברית

כט. אבל יש עוד דבר שזוכים בו ע"י שתיית היין בפורים, יש שיחה של רבינו (שיח שרפי קודש ח"ה אות נ), וז"ל: אָמַר לְעֵנִי שְׁתִּית יַיִן בְּפֻרִים "נֶאֱמַר בְּרֵאנֶפֶן – נֶאֱמַר תִּקְוֵן הַבְּרִית" ועוד יין – עוד תִּקְוֵן הַבְּרִית. כלומר, שעל ידי שתיית היין יש איזה בחינת של מחילת עוונות, וכמו שאומר רבינו בלקוטי מוהר"ן (תורה קע"ז), וז"ל: כִּי יֵשׁ צְדִיקִים אֲמַתִּים שֵׁשׁ לָהֶם כַּח בְּשׂוֹתֵינִי יַיִן לְפַעְעִים לְמַחַל עֲוֹנוֹת עַל יְדֵי זֶה, עכ"ל. וכנראה שבפורים יש כח גם לכל אחד בענין הזה, וכדאי לכוון על זה.

היין מביא לידי ענוה

ל. רק שכבר אמרנו לעיל שבשביל מחילת עוונות צריך להיות בחינת 'ועבר על פשע לשארת' – 'למי שמשים עצמו בשרים'. דהיינו שצריך שתהיה ענוה, ולכן בשביל לזכות שעל ידי שתיית היין תהיה לנו מחילת עוונות, צריכים לעסוק בעבודה הזו לקנות את מידת הענוה. וזה בעצמו נעשה ע"י שתיית היין, כי ביינ יש כח לבטל את היישות של האדם, שהרי כשאדם מבוסס הוא מוותר על כבודו לגמרי, ולכן היין מביא לידי ענוה.

זהירות מההשתכחות הרעה

לא. רק זו עבודה מסוכנת בשתיית היין, כי הרבה אנשים לוקחים את ההתבסמות למקום לא טוב, ומזיקים ומלכלכים, ולפעמים מלכלכים את הפה, ומדברים שטויות, וכבר אמרה הגמ' (בסנהדרין שם) כתיב תירש (בלי ו' – לשון רש ועני), וקרינן תירוש, זכה – נעשה ראש, לא זכה – נעשה רש. רבא רמי כתיב ישמח וקרינן ישמח, זכה משמחו לא זכה משממה, ופירש"י וז"ל: כתיב (תהלים קד, טו) "וַיִּין יִשְׂמַח לִבִּי אֲנֹשׁ" – בשיין, דמשמע לשון שומם, שמשממה ונוטל חכמת לבו. וקרינן ישמח – לשון שמחה.

'סעודת פורים שאכלה בלילה לא יצא ידי חובתו'

לב. בגמרא (מגילה דף ז): מובא: אמר רבא 'סעודת פורים שאכלה בלילה לא יצא ידי חובתו, מאי טעמא – "מי משתה ושמה" (אסתר יט, כב) כתיב. רב אשי הוה יתיב קמיה דאמימר נגה ולא אתו רבנן (רב אשי ישב לפני אמימר והגיע כבר הערב ולא באו החכמים ללמוד). אמר ליה: מאי טעמא לא אתו רבנן? (ענה לו אמימר) דלמא טרידי בסעודת פורים (שמא הם טרודים בסעודת פורים) אמר ליה (רב אשי): ולא הוה אפשר למיכלה באורתא? (ולא היה אפשר לחכמים לאכול סעודת פורים בלילה) אמר ליה: לא שמיע ליה למר (לא שמעת) הא דאמר רבא: 'סעודת פורים שאכלה בלילה לא יצא ידי חובתו'.

בין מגילה למגילה

לג. והנה עכשיו שההלכה ש'סעודת פורים שאכלה בלילה לא יצא ידי חובתו, א"כ יש לנו זמן פנוי וטוב כל הלילה לעבודת ה'. וידוע מבעל החתם סופר, שקיבל מאת רבו הקדוש בהאי לישנא (מובא

הטובים שהיה לו, זה 'ריכוז' פלאי, כשהוא היה לומד אפילו שהיו עומדים לידו ואפילו שקוראים לו, לרוב הוא לא שמע, עד שהיו עושים רעש, וכל זה מרוב הריכוז העצום שהיה לו במה שהיה לומד, ולכן הוא גם זכר היטב היטב.

להתפלל על קדושה בעינים וכו'

מג. גם צריך ליזכות להתפלל על קדושה. אנחנו בדור שהנסינות בו אדירים מבית ומחוץ, פעם היה נסינות רק בחוץ, ופעם גם בחוץ לא היו נסינות, כמו בזמן הבבא סאלי במרוקו לא הייתה אישה מעיזה ליצאת ברחוב כשהוא היה יוצא, וגם אם הייתה יוצאת הייתה מכוסה מכף רגל עד ראש. אמנם היום זה לא ככה, ויש נסינות בחוץ. אלא שהיום גם בבית יש את המכשירים הטמאים, ויש גם נסינות בבית וגם בחוץ. ובכל הנסינות אדם צריך עזרה מהקב"ה שיעזור לנו, ולכן צריך לבקש בפורים על הענין של הקדושה.

וגם זה קשור לפורים, במדרש (אסתר רבה ג, יג), מובא: אמר המן לאחשורוש אלהיהם של אלו שונא זמה, העמד להם זונות, ועשה להם משתה, וגזור עליהם שיבואו כולם ויאכלו וישתו ויעשו כרצונם, ע"כ. ולכן פורים הוא זמן להתקדש מקליפת עמלק שהיא טומאה, וכמו שכתוב "אשר קרך בדרך.

תפילה על הבנים - סיכום

מד. וכן להתפלל על חינוך הבנים, ועל כל יוצא חלצינו שיזכו כולם ללכת בדרך השם, ושיהיו דורות ישרים מבורכים, עוסקים בתורה ובמצוות, ושהם יהיו הרבה יותר טובים מהשורשים בעז"ה. ונסכם את הדברים שהזכרנו שצריך להתפלל בלילה של פורים. א. בריאות. ב. פרנסה. ג. זיווג ושלום בית. ד. ריכוז והבנה בתורה. ה. זיכרון בתורה. ו. קדושה. ז. על הבנים.

ידוע שאנשי שלומנו הכינו עצמם ראשי פרקים, על מה הם רוצים להתבודד ולהתפלל, ולכן הזכרנו בשיעור שבעה דברים עיקריים שצריך להתפלל עליהם, כדי שנזכור על מה יש לנו להתפלל, אבל כל אחד יוסיף כרצונו, וכפי מה שהוא צריך. והעיקר שלא יהיו לנו תפילות רעות, אלא רק תפילות טובות, ולהתפלל בכוונה בין מגילה למגילה, ולזכות להגיע לבחינת ל"כל הפושט יד נותנים לו" – ברוחניות וגשמיות, ה' יזכנו שיתקבלו כל התפילות ביום הקדוש פורים שבא עלינו לטובה ולברכה לששון ולשמחה גדולה ועצומה, ונזכה להינצל מקליפת המן עמלק, ולקדושת מרדכי ואסתר. חג פורים שמח, ושבת שלום ומבורך.

עריכה: ליאור גבע

ופרנסה בשפע גדול מהשמים. אם אדם פחות מגיל חמישים יכול לבקש קודם על הפרנסה ואחר כך על הבריאות, אבל מי שהוא עבר את גיל חמישים, קודם שיבקש על הבריאות, ואחר כך שיבקש על הפרנסה. יש משפט ידוע שאומרים: "עד גיל חמישים אדם מקריב את הבריאות בשביל הפרנסה, ואחרי גיל חמישים אדם מקריב את הפרנסה בשביל הבריאות".

לבקש על פרנסה לעבודת ה' שלא תהיה תפילה רעה

לח. כשמבקשים פרנסה זה לא בשביל שאני יוכל לקנות רכב מפואר, או לקנות בית וילה וכו', אלא להיות אמיתי ולבקש פרנסה רק בשביל עבודת ה'. רבינו אומר, בליקוטי מוהר"ן (תורה ר"ט) שיש מושג כזה שיש לאדם תפילות רעות, ומהן התפילות הרעות? כתוב (תהלים קמא, ה): "כִּי עוֹד וּתְפִלָּתִי בְּרָעוֹתֵיהֶם", מסביר רבי נתן בליקוטי הלכות (ראש חודש ה"ה) שתפילות רעות זה שאדם מבקש על תאוות לצורך הנאתו, ולא לשם עבודת השם, הוא רוצה כסף כדי להיות עשיר, להיות מכובד, כדי לקנות וילה וכו', כל אחד והפנטזיות הגשמיות שלו, וכשכוונתו לא לטובה – רק בשביל למלאות את תאוותיו, זה נקרא תפילות רעות.

תקון לתפילות רעות – הכנסת אורח

לט. רבינו מסביר שם (תורה ר"ט) שתפילה רעה היא גם מקלקלת אחר"כ את התפילות הטובות שאדם רוצה להתפלל, ומבלבלת אותם. ורבינו אומר שהתיקון לדבר הזה, הוא הכנסת אורח תלמיד חכם בבית. ויש להמליץ בזה: שאז אתה מראה לקב"ה שזה שאני מבקש בית, זה בשביל לקיים מצות הכנסת אורחים, וגם כשאני מבקש כסף – אני מבקש כדי לתת גם לאנשים שאני לא חייב לתת להם אפילו צדקה, אני נותן בשביל המצוות שלך, וזו המצוה הגדולה של הכנסת אורח תלמיד חכם בתוך ביתו.

תפילה על 'שלום בית'

מ. וכמוכן מי שצריך עדיין זיווג, ודאי שזה הזמן לעורר על זיווג הגון, ואלו שכבר נשואים יבקשו על 'שלום בית', כי להיות נשוי בלי 'שלום בית' זה לפעמים יותר גרוע מלהיות רווק וגרוש. ומה שתלוי בכך ב'שלום בית' תעשה, ותתפלל על זה.

להתפלל על התמדה, הבנה, זיכרון בתורה

מא. וצריך להתפלל על תורה, ובפרט על הזיכרון בתורה, שאלין זוכים על ידי אוצר יראת שמים, שכל הששה סדרי משנה נכנסים באוצר הזה, כמבואר בגמ' בשבת (דף לא.), ופורים כבר דיברנו שהוא יום מסוגל ליראת שמים, ומסוגל לזיכרון, כמו שרמזנו ש'פורים' עולה 336 כמנין ג' אלפ"ן פשוטים א א א עם ג' אל"ף אל"ף אל"ף, שהם מבטלים את ה'שכחה' שעולה 333. ועיקר הזיכרון הוא 'סייעתא דשמיא', וכמו שאומרת הגמ' במגילה (דף טו). וכמוכן מתפללים על הבנה בתורה, ועל התמדה, שיהיה לנו יישוב הדעת ללמוד הרבה היטב.

'רכוז' אותיות 'זכור'

מב. עיקר הזיכרון מגיע מהריכוז, אם אדם מרוכז אז הוא זוכר את הלימוד. כי 'רכוז' זה אותיות 'זכור'. מרן הרב עובדיה – המעלה של הזיכרון שלו נבעה מהרבה דברים טובים, ואחד מהדברים